

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Кыргызстан - Швейцария: **2022 – 2025-жылдарга** **кызматташтык программасы**

Кириш сөз

Урматтуу окурмандар,

Биздин Кыргызстандагы ишмердүүлүгүбүзгө кызыгууңуз үчүн ыраазычылык билдиребиз! Сиздерге Швейцария менен кызматташтык жөнүндө кыскача айтып берейин!

Швейцария менен Кыргызстандын дипломатиялык мамилелери жакшы нукта өнүгүп жатат, бул мамилелер Кыргызстан эгемендүүлүккө ээ болгондон көп өтпөй эле башталган. Эки өлкөнүн мамилеси Кыргызстан Швейцария башында турган Эл аралык Валюта Фонду менен Дүйнөлүк Банктын добуш берүү тобуна кошулгандан кийин ого бетер бекемдеди. Швейцария

2012-жылы элчилигин ачып, бардык каалоочуларга, анын ичинде Кыргызстандын жарандарына жана бул өлкөгө келген швейцариялыктарга консулдук кызматтарды көрсөтө баштаган.

Швейцариянын Кыргызстанды өнүктүрүү боюнча кеңири программасы бар, анын бюджетти 20 миллион АКШ долларынан ашат. 1994-жылдан бери Швейцария калктын бакубатчылыгын жакшыртуу максатында 450 миллион швейцар франкын техникалык, финансылык жана гуманитардык жардам түрүндө берип келди. 2022-2025-жылдарга кызматташтыктын жаңы программасынын алкагында Швейцария Кыргызстанга 80 миллиондон ашык швейцар франкын кайтарымсыз негизде берүүнү пландап жатат.

Швейцария Кыргызстандын Өкмөтүнүн жарандардын жашоосун жакшыртууга, демократияны жана адам укуктарын илгерилетүүгө багытталган Туруктуу өнүктүрүү максаттарына жетүү боюнча иш-аракеттерин мындан ары да колдоого ниеттенүүдө.

Бул брошюрадан сиз швейцариялык долбоорлордун алкагында жергиликтүү өнөктөштөр менен жигердүү кызматташып жаткан чөйрөлөр тууралуу кененирээк маалыматты таба аласыз.

Урматым менен,

Оливье Бангертер

Швейцариянын Кыргыз Республикасындагы Элчиси

- 1992-жылы дипломатиялык мамилелер түзүлгөн
- 1994-жылы кызматташтык жөнүндө макулдашууга кол коюлган
- 1996-жылы Кыргызстанда Швейцариянын Кызматташтык боюнча бюросу ачылган
- 2012-жылы Швейцариянын Кыргызстандагы Элчилиги ачылган

Жетишкендиктер

Кыргызстандын өкмөтү жана долбоорлорду ишке ашырган өнөктөштөр менен бирге Швейцария Кыргызстанда улуттук өнүгүүгө багытталган күч-аракеттерди ийгиликтүү түрдө бекемдей алды. Төмөндө айрым бир мисалдарды келтирдик.

ЖУМУШТУУЛУК ЖАНА ЭКОНОМИКАЛЫК ӨНҮГҮҮ. Швейцария бизнес климатын жакшыртууга **колдоо** көрсөткөн. 3500дөн ашык чакан жана орто ишканалар берилген техникалык **жардамдын** натыйжасында экономикалык көрсөткүчтөрүн жакшырта алышты. Өнүктүрүү долбоорлорунун бири 90-жылдардын орто ченинде эле Швейцария өкмөтүнүн колдоосу менен ийгиликтүү иштеп кеткен “Сүт Булак” жеке компаниясына (“Dairy Spring” соода маркасы) айланган, бул компания швейцариялык инвесторлордун жана жергиликтүү фермерлердин башкаруусу алдында өз ишин улантып келатат.

СУУ, ИНФРАСТРУКТУРА ЖАНА КЛИМАТТЫН ӨЗГӨРҮҮСҮ. Швейцария сууну көзөмөлдөп, сууну пайдалануучулар арасында адилеттүү бөлүштүрүлүшүн жолго салуу максатында 450дөн ашык суу пайдалануучулар ассоциациясына **жардам** берди. Швейцария Бишкек, Каракол, Кант, Нарын, Ош жана Жалал-Абад шаарларындагы 1,5 миллионго жакын жаранга ичүүчү сууга жана сууну бөлүштүрүү боюнча кызмат көрсөтүүлөргө жетүүгө **шарт түздү**. Швейцария ар кандай деңгээлдеги бардык суу булактарын башкаруу боюнча бийликтин күч-аракеттерине көрсөткөн колдоосун улантууда, бул дагы климаттын өзгөрүшүнө туруштук берүүгө жардамчы болот.

МАМЛЕКЕТТИК БАШКАРУУ, ИНСТИТУТТАР ЖАНА ДЕЦЕНТРАЛДАШТЫРУУ. Швейцария жергиликтүү деңгээлде көрсөтүлгөн сапаттуу кызматтарга жеткиликтүүлүктү жакшыртуу үчүн **колдоо** көрсөттү. Эми жарандар жергиликтүү деңгээлдеги бюджеттик процесстерге жигердүү катышып, чечимдерди кабыл алуу процесстерине таасир эте алышат. Мунун натыйжасында 76 муниципалитеттеги 500 миңден ашык адам бала бакчалардагы жана мектептердеги шарттарды жакшыртуудан, ичүүчү суу менен камсыз кылуу жана катуу тиричилик калдыктарын жок кылуу иштерин жакшыртуудан, көчөлөрдү жарыктандыруудан, өзгөчө муктаждыгы бар балдар үчүн билим берүү кызматтарынан, эс алууну уюштуруу, спортту жана маданиятты жакшыртуудан пайда көрүүгө **жардам** берди.

САЛАМАТТЫК САКТОО. Швейцария улуттук бюджетте саламаттык сактоого **колдоо** көрсөттү. Ушул жана башка колдоонун аркасында азыр Кыргызстандын эли баштапкы медициналык-санитардык жардам системасы тарабынан көрсөтүлүүчү негизги кызматтарды акысыз пайдаланып жатышат. 300дөн ашык медициналык мекемеге инфекциялык көзөмөл системасы киргизилип, медициналык калдыктар стандарттарга ылайык жок кылынууда. Медициналык кызматкерлердин квалификациясы тынымсыз өсүп, медициналык кызмат көрсөтүүнүн сапатын акырындык менен жакшыртууга салым кошууда. Баштапкы медициналык-санитардык жардам системасы айылдык ден соолук комитеттери менен кызматташтыкта өнөктө ооруларды жакшыраак дарылай башташты, мунун натыйжасында калктын ден соолукту чыңдоо маселелеринде сабаттуулук деңгээли жогорулап, адамдар сергек жашоого умтулуп жатышат.

ИСКУССТВО ЖАНА МАДАНИЯТ. Швейцария маданий көрүнүштөрдүн ар түрдүүлүгүнө **салымын** кошуп, жыл сайын 10го жакын жергиликтүү жана эл аралык маданий иш-чарага **колдоо** көрсөтүп келет. Бишкек джаз фестивалы, “Бир Дүйнө” даректүү тасмалардын фестивалы, музыкалык концерттер, кино көрсөтүүлөр, театралдаштырылган оюн-зоок жана көргөзмөлөр менен коштолгон “Достук” балдар фестивалы жыл сайын 6 миңден ашык адамга борбордо жана аймактарда маданий чыгармачылык менен таанышууга мүмкүнчүлүк түзүп келет.

2022-2025-жылдарга программанын иш багыттары

Инклюзивдүү жана туруктуу экономикалык өнүгүү

Жеке сектор экономикалык өнүгүүнүн, өсүштүн жана жумуш орундарын түзүүнүн пайдубалы болуп саналат. Мыйзамдарды өркүндөтүп, бизнес климатын жакшыртуу жолу менен жеке сектордун туруктуулугун жогорулатууда **Швейцария** Өкмөткө жардам берип, ошол эле учурда жеке секторду да **колдоп келүүдө**.

Ошондуктан **Швейцария** өлкөнүн инклюзивдүү жана туруктуу экономикалык өнүгүүсүн **колдойт**. Биз ишканаларга капиталга, бизнес кызмат көрсөтүүлөрүнө жана квалификациялуу жумушчу күчүнө көбүрөөк жетүүгө **жардам беребиз**. Бул текстиль өнөр жайында, туризмде, агробизнеске экспорттук потенциалды жана өндүрүмдүүлүктү жогорулатууга, ошондой эле бул тармактарда иштөө үчүн көндүмдөрдү жакшыртууга **жардам берет**. Мындан тышкары, **Швейцария** тигүү өнөр жайы үчүн кадрларды даярдоо жана кайра даярдоо боюнча окуу борборлоруна да **колдоо** көрсөтүп келет. Ысык-Көл облусунун туроператорлору жана өлкөнүн түштүгүндөгү дыйкандар да өз көндүмдөрүн жогорулатып, ишин өркүндөтүү үчүн билим алып жатышат.

Ошол эле учурда **Швейцария** айрыкча өлкөнүн алыскы аймактарында жашаган аялдардын жана жаштардын ишкердигин өнүктүрүүгө өзгөчө көңүл бурууда.

Мамлекеттик башкаруу, адам укуктары жана кызмат көрсөтүү

Ак ниет башкаруу өлкөлөрдүн өнүгүүсү үчүн негизги мааниге ээ, атап айтканда, ал адамдарга, анын ичинде калктын эң аялуу топторуна көрсөтүлүүчү кызматтардын сапатын жана актуалдуулугун жогорулатууга көмөктөшөт. Даш ушул себептерден улам **Швейцария** Кыргызстандын мыйзамдарында белгиленгендей, аялдар менен эркектердин өз жашоосуна таасир этүүчү чечимдерди кабыл алуу процесстерине катышуусу үчүн **колдоо** көрсөтүп келүүдө.

Мамлекеттик каржыны башкаруудагы отчеттуулук жана айкындуулук, тең салмактуу макроэкономикалык көрсөткүчтөр менен бирге, эффективдүү мамлекеттик башкаруу жана туруктуу өсүш үчүн негизги факторлордун бири болуп саналат. Ошондуктан, **Швейцария** Кыргызстанды кирешелерди мобилизациялоо жана пландаштыруу, фискалдык туруктуулук жана мамлекеттик финансыны натыйжалуу башкаруу маселелеринде **колдоп келет**.

Мындан тышкары, калкка медициналык кызмат көрсөтүүнүн жеткиликтүүлүгүн **жакшыртуу** максатында **Швейцария** Кыргызстандын өкмөтүнө баштапкы медициналык-санитардык жардам системасын чыңдоо, саламаттык сактоону башкаруу системасын өркүндөтүү жана медициналык билим берүүнү модернизациялоо боюнча айрым стратегиялык иш-чараларда **колдоо көрсөтүүдө**. Ошондой эле Швейцария маданиятка болгон көз караштардын жана мамиленин байлыгын чагылдырган көз карандысыз уюмдар аркылуу маданий чыгармачылыктын көп түрдүүлүгүн да **колдойт**.

Суу, инфраструктура жана климаттын өзгөрүүсү

Сууну пайдалануунун түрлөрү көп болгондуктан (ичүү үчүн, санитария, сугат) ал жашоо үчүн чечүүчү мааниге ээ. **Швейцария** Кыргызстандын бийлигинин Суу кодексин киргизүү багытындагы күч-аракеттерин **колдойт**, себеби бул кодексте бардык суу булактарын стратегиялык башкаруу жана климаттын өзгөрүүсүнүн сөзсүз болчу кесепеттерине даяр болуу чаралары каралган.

Ичүүчү суунун жана суу бөлүштүрүү боюнча кызмат көрсөтүүлөрдүн сапаты элдин жашоо деңгээлине түздөн-түз таасирин тийгизет. **Швейцария** таза ичүүчү сууну жана суу бөлүштүрүү кызматтарын көрсөтүү менен шаардык суу менен камсыздоо системаларын реконструкциялоого жана кеңейтүүгө **жардам берет**. Бул, мисалы, Бишкек, Каракол жана Нарын шаарларына тиешелүү.

Мындан тышкары, **Швейцария** Нарын шаарына климаттын туруктуулугун эске алуу менен калааны өнүктүрүүгө жана келечектеги инвестицияларды макулдашууга конкреттүү **жардам көрсөтөт**. Нарында алынган жыйынтыктар жана сабактар Кыргызстандын башка шаарлары үчүн шаардык туруктуу пландаштыруунун жана өнүктүрүүнүн үлгүсү болот.

Кыргызстандагы швейцариялык долбоорлордун тизмеси (2022-жылга карата)

Инклюзивдүү жана туруктуу экономикалык өнүгүү

- Кыргыз Республикасында сооданы илгерилетүү программасы
- КРдагы Инвестициялар жана Экономикалык Өсүш боюнча долбоор
- Айлана-чөйрөнүн өзгөрүшүн эске алуу менен корпоративдик жана социалдык башкаруу боюнча программа
- Борбор Азиядагы финансылык кызмат көрсөтүүлөргө жеткиликтүүлүк программасы
- Чакан бизнести өнүктүрүү демилгеси
- Алай жана Чоң-Алай райондорунда чакан жана орто бизнести өнүктүрүү
- Кыргызстандагы туруктуу экономикалык өсүшкө көмөктөшүү
- Финансы секторун өнүктүрүү боюнча Трасттык Фонддун долбоору
- Кыргыз Республикасында туруктуу кышкы туризмди өнүктүрүү долбоору
- “Мобилдик акча” долбоору (Электрондук жана санариптик каржылык кызмат көрсөтүүлөр)

Мамлекеттик башкаруу, адам укуктары жана кызмат көрсөтүү

- Мамлекеттик финансыны башкарууда потенциалды күчтөндүрүү боюнча Көп тараптуу Донордук Трасттык Фонддун долбоору
- Кыргызстанда салыктык башкарууну реформалоо боюнча техникалык жардам долбоору
- Кыргыз Республикасында жергиликтүү деңгээлде кызмат көрсөтүүлөрдү жакшыртуу
- Карызды башкаруу жана финансылык отчеттуулук системасы
- ЭВФтин Регионалдык техникалык жардам борборлору
- ЕККУнун Бишкектеги Академиясына колдоо көрсөтүү
- Аракет: жаңы конуштардагы жашоону оңдоо үчүн чамда
- Саламаттык сактоонун бюджетине колдоо көрсөтүү
- Медициналык билим берүү реформалары
- Жугуштуу эмес ооруларды эффективдүү башкаруу жана алардын алдын алуу
- Саламаттык сактоо уюмдарынын өз алдынчалыгы
- Маданият жана искусство

Суу, инфраструктура жана климаттын өзгөрүүсү

- Суу менен камсыздоо жана суу бөлүү боюнча долбоор (Бишкек, Каракол, Нарын)
- Ат-Башы ГЭСин калыбына келтирүү долбоору
- Коомдук имараттардын энергетикалык эффективдүүлүгү
- Суу ресурстарын Улуттук башкаруу боюнча долбоор
- Нарын шаарынын туруктуу өнүгүү долбоору

Байланыш үчүн:

Швейцариянын Кыргыз Республикасындагы Элчилиги

Дареги: 720040, Кыргызстан, Бишкек ш., Эркиндик бульвары, 21
Тел.: (0312) 301036, email: bishkek@eda.admin.ch

Веб-сайт: www.eda.admin.ch/bishkek

Фейсбук: www.facebook.com/SwissEmbassyKyrgyzstan

Инстаграм: www.instagram.com/swissembkyrgyz

Мукабадагы сүрөт © Франсуа Перродэн, www.frperraudin.ch

Январь, 2022-жыл.

